

MILJÖ

DRAGIGA HUS – ETT MILJÖPROBLEM

■ 25 miljoner hem måste få bättre isolering om Storbritannien ska nå sina klimatmål. Landet ska sänka sina koldioxidutsläpp med 80 procent till år 2050 – och en tredjedel av utsläppen kommer från uppvärmning av hem och arbetsplatser, rapporterar BBC. Satsningar på att förbättra landets bostäder är en win-win, anser Julie Hirigoyen på Green Building Council.

– Folk får varmare hem, lägre räkningar och lever lyckligare och längre – samtidigt som vi skapar jobb och motverkar klimatförändringar.

SHELL GJORDE FILM OM KLIMATFÖRÄNDRINGAR 1991

■ Oljebolaget Shell hade ett tydligt grepp om vad klimatförändringar skulle kunna leda till, samt att de kan orsakas av att bränna fossila bränslen, redan för 26 år sedan. Det visar en film som företaget producerade för att visa i skolor 1991, där även förnybara bränslen som vind- och solkraft hyllades, rapporterar The Guardian. Trots det har Shell bara investerat en bråkdel så mycket i ren energi som i fossila bränslen.

Resan till klädaffären

Så klär du dig mer miljömedvetet

Glöm det gamla hushålls-tricket att tvätta kläderna i 30 grader för att rädda miljön. Chalmersforskaren Sandra Roos har i en ny avhandling visat att just tvätt och torkning ger en förvånansvärd liten miljöpåverkan.

Värre är det med hur man tar sig till klädbutiken.

Sandra Roos har i sin avhandling tittat på hur stor miljöpåverkan ett klädesplagg har under hela sin "livstid". Absolut störst andel står produktionen för med 70 procent av plaggets totala klimatpåverkan. Sedan står "tvätt och tork" samt "distribution" för 3-4 procent vardera. Men det som verkligen förvånade Sandra Roos var att konsumentens val av färdmedel till butiken stod för hela 22 procent av plaggets miljöpåverkan.

– Säg att man tar sin miljöbil och åker 19 kilometer till butiken, då har bilen påverkat miljön lika mycket som tillverkningen av en t-shirt. Och då krävs det alltså att man kör miljövänligt. Tar man sin två tons SUV till affären så blir miljöpåverkan ännu större, säger Sandra Roos.

Klädkonsumtionen utgör inte en liten del av allt som påverkar miljön, den kommer precis efter de tre största klimatbovarna i Sverige: bilen, biffen (köttkonsumtionen) och bostaden. Svenskar står sig också rätt dåligt i en internationell jämförelse, berättar Sandra Roos, eftersom vi handlar så mycket kläder.

– Vi köper i genomsnitt tio kilo kläder om året, sedan tillkommer hemtextiler. Det är flera kilo mer än många andra länder, även om vi kan se att man i till exempel USA är ännu sämre, säger hon.

Mycket fokus på temperatur

Klädproduktionen har varit väldigt uppmärksam i media, men då har fokus snarare legat på arbetsvillkor och sociala förhållanden för dem som framställer plaggen än hur själva produkten påverkar miljön. Sandra Roos tror att vi i Sverige dessutom har fått extra svårt att se klädernas klimatpåverkan

Sandra Roos

efter att produktionen flyttades till utlandet.

– Tidigare kunde man säga att man såg i floderna vilken färg årets mode skulle ha på grund av alla kemikalier som läckte ut i vattnet. Nu är det floder i u-länder som färgas i stället. Jag tycker att vi pratar för lite om det och vi har på något sätt snöat in på att man ska tvätta i 30 grader för att rädda miljön istället. Det har jag visat i min forskning att det inte är lösningen, säger Sandra Roos.

Varför har en sådan grej som tvätttemperaturen fått så stor spridning istället för det verkliga

Fem tips

- 1 Titta efter miljömärkningar. Den största miljöpåverkan sker i produktionen mellan fiber och plagg och miljömärket betyder att själva produktionsprocessen har varit bättre.**
- 2 Se över hur du tar dig till butiken och vilka köpvanor du har. Storhandlar du? Åker du på långa bilturer för att köpa kläder?**
- 3 Undersök vilka kemikalier som finns i kläderna. Om man köper ytterkläder kan man undvika de värst fluorbehandlade plaggen.**
- 4 Köp färre nya kläder. Köp på second hand eller ha dina kläder längre.**
- 5 Undersök vad affären har för miljöprofil och vilka varumärken som har ett gediget miljöarbete.**

problemet då?

– Jag tror att det har att göra med att det är något som är lätt att påverka för konsumenten. Vi människor vill ju göra saker, och det är nästan viktigare att vi gör något än att det vi gör ger resultat. Det är bättre att göra något meningslöst än att inte göra något alls.

Ett sätt att minska miljöpåverkan hade kunnat vara e-handel. Ett sätt att shoppa som sprider sig i rekordfart och innefattar både kläd- och hushållsinköp.

– Generellt är det ett väldigt bra alternativ, men bara om det inte leder att man köper kläder som man gillar mindre och därmed använder mindre, eller returnerar många plagg. Hos de största e-handelsföretagen är det inte självklart att returnerade kläder går ut till försäljning igen, säger Sandra Roos.

Avhandlingen som Sandra Roos har tagit fram ska nu göras om till ett verktyg som kläd-företagen kan använda för att se över sin produktion och sina processer.

– Jag tror det kommer bli en aha-upplevelse att man över huvud taget kan mäta kvantitativt vilken miljöpåverkan olika tekniker har. Som det är idag mäter man sällan om det blir någon förbättring miljömessigt med ny teknik, säger hon.

DAG ANKERSEN
dag.ankersen@etc.se

Konsumentens val av färdmedel till butiken stod för hela 22 procent av plaggets

64

... procent, eller sju av elva – så många bagerier i Jönköping bakade sina semlor med palmolja när P4 Jönköping ringde och frågade inför fettisdagen.

”Att förändra förpackningar och etiketter kan ha en dramatisk effekt på hur mycket ätbar mat som hamnar i sopkorgen.”

Steve Creed på Wrap, som jobbar för en hållbar och resurseffektiv värld, kommenterar för Positive.news att briter slänger 50 miljoner liter mjölk varje år – bara för att bäst före-datumet har gått ut.

– en stor klimatbov

100-200

... gånger håller ett plagg att användas.

50

... nya plagg köps av genomsnittssvensken per år.

3%

Så stor andel av klädernas totala miljöpåverkan kommer från tvätt och torkning.

70%

Så stor andel av klädernas miljöpåverkan står produktionen för.

22%

... av ett klädesplaggs miljöpåverkan orsakas av kundens sätt att färdas till butiken för att köpa det.

Källa: Sandra Roos avhandling Advancing life cycle assessment of textile products to include textile chemicals.